

Kämäri

18.10.2016

Ändrade bestämmelser i TIM-AKA**ARBETSTID**

§ 9 Arbetstid i dagarbete enligt 6 § i arbetstidslagen och i tvåskiftsarbete

mom. 1 Ordinarie arbetstid

Den ordinarie arbetstiden är, utom för deltidsanställda, 7–8 timmar om dygnet, om inte de kommunala verksamheternas särskilda karaktär förutsätter något annat, och 38 timmar 45 minuter i veckan.

Tillämpningsanvisning

Arbetstiden per vecka förläggs till exempel på följande sätt i arbetsskiftsförteckningen:

mån	tis	ons	tor	fre	lör	sön
8	8	8	7 3/4	7	–	–

Om de kommunala verksamheterna har sådan särskild karaktär att det inte är ändamålsenligt att tillämpa en arbetsskiftsförteckning enligt ovan, kan man till exempel i tvåskiftsarbete eller vid tillämpning av genomsnittlig veckoarbetstid också iaktta något annat förfarande.

mom. 2 Arbetstiden under söckenhelgsveckor

Nyårsdagen, trettondagen, långfredagen, annandag påsk, första maj, Kristi himmelfärdsdag, midsommarafton, självständighetsdagen, julafton, juldagen och annandag jul är extra lediga dagar, om det är möjligt med beaktande av arbetets natur.

Om en ovan nämnd dag infaller på någon annan dag än lördag eller söndag, är arbetstiden under veckan eller arbetsperioden 7 timmar 45 minuter kortare än den arbetstid per vecka som anges i § 9 mom. 1. Övriga söckenhelger förkortar inte arbetstiden under respektive vecka eller arbetsperiod.

Tillämpningsanvisning

Under en söckenhelgsvecka med en enda söckenhelg uppfylls den ordinarie arbetstiden på 31 timmar till exempel så att veckans två första ar-

Kämäri

18.10.2016

betsdagar är 8 timmar, den tredje 7 timmar **45** minuter och den sista 7 timmar **15 minuter**.

Om julveckan har två söckenhelger uppfylls den ordinarie arbetstiden på **23 timmar 15 minuter** till exempel så att veckans **två första** arbetsdagar är 8 timmar och den tredje 7 timmar **15 minuter**. Om tre söckenhelger infaller under veckan uppfylls den ordinarie arbetstiden på 15 timmar **30** minuter till exempel så att veckans första arbetsdag är 8 timmar och den andra 7 timmar **30** minuter.

mom. 3 Utjämningsperiod

Den ordinarie arbetstiden per vecka kan med iakttagande av minst 6 timmars och högst 9 timmars arbetstid per dygn arrangeras även så att den i medeltal överensstämmer med vad som anges i mom. 1 under en period på högst 6 veckor, förutsatt att det för arbetet på förhand har utarbetats och på vederbörligt sätt tillkännagetts en arbetsskiftsförteckning, enligt vilken den ordinarie arbetstiden per vecka utjämnas till nämnda medeltal.

Tillämpningsanvisning

Detta utjämningsystem kan inte användas i tvåskiftsarbete.

mom. 4 Avvikelser från allmänna arbetstidsarrangemang

Om det är nödvändigt att tillfälligt eller varaktigt ordna den ordinarie arbetstiden på ett sätt som avviker från de allmänna arbetstiderna i detta avtal, ska en överenskommelse om detta ingås med arbetstagaren eller förtroendemannen. I ett arbetstidsarrangemang som avses här ska den ordinarie arbetstiden under högst ett års tid utjämnas till att i genomsnitt överensstämma med detta avtal. Om syftet med arrangemanget är att "arbeta in" en mellandag i någon söckenhelgsvecka, betalas för "inarbetningstiden" inte eventuella arbetstidsersättningar och inte heller söndagsersättningar i enlighet med detta kollektivavtal.

mom. 5 **Arbetstidsbank**

Kommunen eller samkommunen kan införa en arbetstidsbank genom att ingå ett i § 13 i det kommunala huvudavtalet avsett lokalt avtal om införande av en arbetstidsbank och villkoren för den.

Med arbetstidsbank avses ett på frivillighet baserat system där penningförmåner som omvandlats till ledig tid kan sparas för att tas ut i form av ledighet under en längre tidsperiod.

Av det lokala avtalet ska framgå åtminstone vilken personal som omfattas av avtalet, vilka poster och ersättningar som kan överföras till arbetstidsbanken, det maximala ledighetssaldot i banken, villkoren för att ta ut ledighet som sparats i

Kämäri

18.10.2016

banken, de situationer då ledighet som sparats i banken kan ersättas i pengar samt hur man ansluter sig till banken och lämnar den.

Tillämpningsanvisning

Avtalsparterna har gett närmare anvisningar om arbetstidsbanker. Anvisningarna utgör inte en del av det kommunala arbetskollektivavtalet för timavlönade.

§ 12 Arbetstid i kontinuerligt treskiftsarbete

mom. 1 Tillämpningsområde och ordinarie arbetstid

Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas på arbete som arrangerats i enlighet med 6 § i arbetstidslagen, som utförs under dygnets samtliga timmar alla dagar i veckan och där den ordinarie arbetstiden per arbetsskift och dygn är 8 timmar och i medeltal 36 timmar per vecka under högst en ettårsperiod, och där arbetsskiften avlöser varandra regelbundet och växlar vid på förhand överenskomna tidpunkter.

Tillämpningsanvisning

Den mest ändamålsenliga ett år långa utjämningsperioden är 1.5–30.4, eftersom semestern ska tas ut mellan 2.5 och 30.4 och årsarbetstiden bestäms enligt semesternas längd.

mom. 2 Årsarbetstid

Den årliga arbetstiden bestäms utgående från semesternas längd enligt följande:

Rätt till semester	Årsarbetstid	
28 semesterdagar	1 678,4 timmar	= 209,8 arbetsskift
30 semesterdagar	1 664,0 timmar	= 208,0 arbetsskift
38 semesterdagar	1 606,4 timmar	= 200,8 arbetsskift

Om semestern avviker från de nämnda antalen semesterdagar är den årliga arbetstiden 7,2 timmar kortare för varje semesterdag som överskrider den nämnda rätten till semester och 7,2 timmar längre för varje semesterdag som underskrider den nämnda rätten till semester.

Arbetstiden utjämnas till de nämnda årsarbetstiderna under en period på fem år.

Årsarbetstiderna gäller endast dem som under hela utjämningsperioden utför kontinuerligt treskiftsarbete.

Kämäri

18.10.2016

mom. 3 Arbetsdygnets och arbetsveckans början

Ett arbetsdygn inleds när morgonskiftet börjar och en arbetsvecka inleds när måndagens morgonskift börjar.

mom. 4 Femskiftssystem

En veckoarbetstid på i medeltal 36 timmar genomförs med ett femskiftssystem, vid behov med ett fyrskiftssystem.

För att arbetstiden ska jämnas ut till i medeltal 36 timmar per vecka under ett års tid ges de anställda, utöver ledigheten per vecka och veckans andra lediga dag, en extra ledig dag (8 timmar) för varje 7 arbetsskift som utförs som ordinarie arbete. Ledighet per vecka, veckans andra lediga dag och extra lediga dagar ska räknas in i det årliga femskiftssystemet.

Till arbetstagare som under en utjämningsperiod tillfälligt arbetar i kontinuerligt treskiftsarbete ges extra lediga dagar på det sätt som anges i andra stycket ovan. Tidpunkten för extra lediga dagar avtalas lokalt.

Tillämpningsanvisning

I femskiftssystemet sköts ett arbete av fem personer. Under dygnet arbetar tre personer och två är lediga.

Semester ges enligt ett rullande system.

Femskiftssystemet bygger på följande arbetstidsuträkning:

Om inrättningen tillämpar kontinuerligt treskiftsarbete hela året, är den årliga driftstiden 365×24 timmar = 8 760 timmar.

I femskiftssystemet är årsarbetstiden för ett skift därmed

$8760 \text{ timmar} : 5 = 1\,752$ timmar, dvs. 219 arbetsskift.

Eftersom det för anställda som hela utjämningsperioden arbetar i kontinuerligt treskiftsarbete har avtalats en årsarbetstid som är bunden till semesterns längd, ska det i arbetsskiftförteckningen till exempel för en person med 30 semesterdagar och en årsarbetstid på 1 664 timmar antecknas ledighet i stället för arbetsskift enligt följande:

$1\,752 - 1\,664 = 88$ timmar = 11 lediga dagar; den årliga arbetsskyldigheten är alltså totalt $219 - 11 = 208$ arbetsskift.

Om årsarbetstiden är 1 678,4 eller 1 606,4 timmar antecknas på motsvarande sätt lediga dagar enligt följande:

Kämäri

18.10.2016

$1\ 752 - 1\ 678,4 = 73,6$ timmar. 72 timmar = 9 lediga dagar; årlig arbetskyldighet totalt $219 - 9 = 210$ arbetsskift. De återstående 1,6 timmarna ledighet utjämnas inom fem år.

$1\ 752 - 1\ 606,4 = 145,6$ timmar. 18 lediga dagar = 144 timmar; årlig arbetskyldighet totalt $219 - 18 = 201$ arbetsskift. De återstående 1,6 timmarna ledighet utjämnas inom fem år.

Arbetsskiftsförteckningen görs upp i perioder på 20 dygn. I varje period ingår 12 arbetsskift och 8 lediga dagar. När arbetsskiftsförteckningen görs upp på detta sätt blir varje anställds genomsnittliga arbetstid 33,6 timmar per vecka, vilket är det samma som antalet driftstimmar dividerat med antalet anställda, dvs. $168:5 = 33,6$ timmar. Eftersom den genomsnittliga ordinarie arbetstiden ska vara 36 timmar uppstår en 2,4 timmars "skuld" per vecka för varje anställd. På grund av detta ska semestrarna läggas in i arbetsskiftsförteckningen i stället för arbetsskift och lediga dagar på så sätt att den årliga arbetstiden nås. För att den årliga arbetstiden ska fyllas kan fyllnadsskift behövas.

Också andra arbetsskiftsförteckningar som uppfyller de allmänna förutsättningarna för kontinuerligt treskiftsarbete kan användas.

Om en anställd mitt under en utjämningsperiod permanent övergår till en annan arbetstidsform eller om anställningen upphör mitt under en utjämningsperiod, ska arbetstidsunderskott arbetas in som fyllnadsskift och outtagna lediga dagar ska om möjligt tas ut innan arbetstidsformen byts eller anställningen upphör. Om outtagna lediga dagar inte kan tas ut, betalas för varje outtagen ledig dag en lön för åtta timmar som räknats ut enligt § 35 mom. 1.

Om arbetstidsformen byts tillfälligt och arbetstiden inte fylls för övergångsveckan, ska arbetstagarna ges möjlighet att arbeta in underskottet på en vardag som ordinarie dagarbete.

mom. 5 Treskiftstillägg och betalning av tillägget

Till en arbetstagare i kontinuerligt treskiftsarbete betalas för varje timme av ordinarie arbetstid inom ramen för denna arbetstidsform ett treskiftstillägg som utgör 7,4 % av arbetstagarens medeltiminkomst enligt § 35 mom. 1. De intjänade tilläggen betalas löneperiodvis. Lokalt kan man avtala om en annan betalningstidpunkt enligt behoven i det skiftsystem som används.

Treskiftstillägget betalas dock inte till en sådan arbetstagare som under utjämningsperioden har arbetat mindre än sju arbetsskift i kontinuerligt treskiftsarbete.

Treskiftstillägg betalas inte heller för frånvaro enligt mom. 6 nedan.

mom. 6 Frånvaro som likställs med arbetstid

Kämäri

18.10.2016

Som ordinarie arbetsskift utförda i kontinuerligt treskiftsarbete betraktas, med undantag av semester, de frånvarodagar för vilken arbetstagaren har rätt att få lön och högst 7 kalenderdagar oavlönad frånvaro som arbetsgivaren godkänt.

mom. 7 Hur arbete i andra arbetstidsformer inverkar på årsarbetstiden

Årsarbetstiden förlängs med ett arbetsskift (8 timmar) för varje 136 timmar som utförts i andra arbetstidsformer.

Bestämmelsen gäller till exempel situationer där en arbetstagare som i regel utför kontinuerligt treskiftsarbete tillfälligt övergår till dagarbete på grund av produktionsstopp. Under den tillfälliga omplaceringen tillämpas de bestämmelser som gäller dagarbete.

För att årsarbetstiden ska förlängas med 16 timmar ska arbetstagaren ha arbetat minst 272 timmar i andra arbetstidsformer.

mom. 8 Definition av övertid och mertid i skiftarbete och ersättning för dem

Med övertid i skiftarbete avses sådant arbete under utjämningsperioden som utförs utöver mertid i skiftarbete och som inte är övertid per dygn eller per vecka.

För övertid i skiftarbete betalas en med 100 % förhöjd timlön.

Tillämpningsanvisning

Också för en arbetstagare som utför treskiftsarbete under en del av utjämningsperioden (1.5–30.4) är tröskeln för övertid i skiftarbete 104 timmar under utjämningsperioden.

Med mertid i skiftarbete avses arbetstimmar som utförs under dagar som enligt arbetsskiftförteckningen är lediga dagar och som inte på förhand antecknats som fyllnadsskift och som inte överskrider 104 timmar under utjämningsperioden och som inte utgör övertid per dygn eller vecka.

För mertid i skiftarbete betalas en med 65 % förhöjd timlön.

Exempel

En arbetstagare i treskiftsarbete arbetar kl. 15–07 på en lördag som är en ledig dag. De första 8 timmarna är mertid i skiftarbete (65 %) och följande 8 timmar är övertid per dygn (2 tim. 50 % och 6 tim. 100 %). I kvällsskift kl. 15–23 betalas kvällsskiftstillägg och i nattskift kl. 23–07 betalas nattskiftstillägg som ingår i timlönen på basis av vilken övertidsersättningen och söndagsersättningen (kl. 18–07) räknas ut.

mom. 9 Arbetsskiftförteckning

Kämäri

18.10.2016

Arbets-skiftsförteckningen ska iakttas, om det inte finns en grundad anledning att ändra den. I mån av möjlighet ska man inhämta arbetstagarens samtycke till ändringen, och den som berörs av ändringen ska alltid så fort som möjligt underrättas på ett efter förhållandena lämpligt sätt.

En arbetstagare som på grund av tvingande hinder inte kan infinna sig i arbetet på sitt skift ska så snart som möjligt underrätta sin chef om detta. När en person uteblir eller uteblivit från sitt arbetsskift bör man i första hand försöka få någon annan än en anställd som nyss avslutat sitt arbetsskift som ersättare.

mom. 10 Semester

En arbetstagare som permanent arbetar i kontinuerligt treskiftsarbete och vars arbetstid bestäms som årsarbetstid tjänar in full semester.

§ 27 Söckenhelg ersättning

mom. 1 Betalning av söckenhelg ersättning

För långfredagen, annandag påsk, Kristi himmelfärdsdag, midsommarafton och på någon annan veckodag än lördag eller söndag infallande nyårsdag, trettondag, första maj, självständighetsdag, julafton, juldag och annandag jul betalas i söckenhelg ersättning lön för 5 timmar 9 minuter beräknad på medeltiminkomsten enligt § 35 mom. 1, oberoende av om arbetstagaren under de nämnda dagarna har arbetat eller varit ledig.

Till deltidsarbetande arbetstagare betalas, med avvikelse från vad som sägs i första stycket, söckenhelg ersättning enligt det timantal med vilket arbetstiden förkortas på grund av en dag som nämns i första stycket.

Söckenhelg ersättning betalas för arbetad tid kl. 00.00–24.00 under en dag som berättigar till söckenhelg ersättning, högst för de första 5 timmar 9 minuter i arbete.

mom. 2 Begränsningar

Söckenhelg ersättning betalas inte om arbetstagaren olovligt har varit frånvarande från arbetet under en arbetsdag som föregår eller följer på en dag med söckenhelg ersättning och som enligt arbets-skiftsförteckningen är en arbetsdag, eller om arbetstagaren vardera dagen har varit frånvarande utan lön med arbetsgivarens tillstånd.

Tillämpningsanvisning

Söckenhelg ersättningen betalas till fullt belopp så länge som lön betalas för sjukdomstid, också i de fall då partiell lön betalas för sjukdomstiden.

Kämäri

18.10.2016

SEMESTER

§ 55 Uträkning och betalning av semesterlön och semesterersättning

mom. 1 Grunden för uträkning av en arbetstagares semesterlön och semesterersättning enligt § 58 mom. 1 och 2 utgörs av den enligt § 35 mom. 1 uträknade medeltiminkomst som används när semestern eller en del av den börjar eller när semesterersättning betalas.

Huvudregel

mom. 2 I annat än treskiftsarbete räknar man ut semesterlönen genom att multiplicera det i mom. 1 avsedda aritmetiska medelvärdet av medeltiminkomsterna med 1,5 och den därmed förhöjda medeltiminkomsten med det timantal som utan semestern hade varit ordinarie arbetstid för arbetstagaren enligt arbetsskiftsförteckningen.

Protokollsanteckning

Under denna avtalsperiod bestäms semesterlönen enligt underteckningsprotokollet och ett särskilt kollektivavtal (Tjänste- och arbetskollektivavtal om semesterpenningen för kvalifikationsåren 2016–2017, 2017–2018 och 2018–2019).

mom. 3 I treskiftsarbete räknas semesterlönen ut genom att man multiplicerar den i mom. 2 avsedda förhöjda medeltiminkomsten med antalet semesterdagar och därefter med 7,2 i fråga om kontinuerligt treskiftsarbete och med 7,6 i fråga om avbrutet treskiftsarbete vid full arbetstid.

mom. 4 Semesterersättningen räknas ut genom att man multiplicerar den i mom. 2 avsedda förhöjda medeltiminkomsten med antalet semesterersättningsdagar och den genomsnittliga ordinarie arbetstiden per dygn. Den genomsnittliga ordinarie arbetstiden per dygn för personer som arbetar full arbetstid i annat än treskiftsarbete är 7,75 timmar, i avbrutet treskiftsarbete 7,6 timmar och i kontinuerligt treskiftsarbete 7,2 timmar.

Arbetstiden och lönen ändras

mom. 5 Om arbetstagarens ordinarie arbetstid och därmed också lönen har ändrats under kvalifikationsåret eller efter kvalifikationsårets slut innan semestern börjar, beräknas semesterlönen och semesterersättningen för den semester som tjänats in under det gångna kvalifikationsåret genom att den oförhöjda medeltiminkomsten som avses i mom. 1 multipliceras med den genomsnittliga arbetstidsprocenten under kvalifikationsåret samt med antalet semester- eller

Kämäri

18.10.2016

semesterersättningsdagar och med den genomsnittliga ordinarie arbetstiden per dygn, dvs. 7,75 timmar.

Till semesterlönen och semesterpenningen läggs en förhöjning som beräknas genom att den genomsnittliga timinkomsten enligt mom. 1 multipliceras med 0,5 och med det antal timmar som utan semestern hade varit ordinarie arbetstid för arbetstagaren enligt arbetsskiftförteckningen.

Protokollsanteckning

Under denna avtalsperiod bestäms höjningen av semesterlönen enligt underteckningsprotokollet och ett särskilt kollektivavtal (Tjänste- och arbetskollektivavtal om semesterpenningen för kvalifikationsåren 2016–2017, 2017–2018 och 2018–2019).

Tillämpningsanvisning

Bestämmelsen tillämpas i situationer där förändringar i arbetstiden och därmed också lörens belopp avtalas mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Sådana förändringar i arbetstiden kan bli aktuella bland annat vid övergång till deltidspension, delinvalidpension, partiell sjukledighet eller partiell vårdledighet eller då arbetstagaren av någon annan orsak själv ber om att få arbeta deltid. Bestämmelsen tillämpas också när en anställning ombildas till deltidsanställning. Däremot tillämpas bestämmelsen inte på permittering i form av förkortad arbetstid, utan semesterlönen och semesterersättningen bestäms då enligt mom. 2–4.

Semesterlönen bestäms enligt mom. 5–6 både när arbetstiden förlängs och när den förkortas och lönen därmed ändras.

Om arbetsgivaren och arbetstagaren kommer överens om att semester tas ut enligt § 52 mom. 7 under kvalifikationsåret korrigeras semesterlönen så att den motsvarar lönen enligt mom. 5–6, om arbetstagarens arbetstidsprocent och lön ändras under kvalifikationsåret.

Exempel

En arbetstagare har full arbetstid enligt sitt arbetsavtal under perioden 1.4.2014–30.9.2014. Från och med 1.10.2014 är arbetstiden tillsvidare 50 % av full arbetstid. Den genomsnittliga arbetstidsprocenten under kvalifikationsåret 1.4.2014–31.3.2015 är 75 %.

$$\frac{(6 \times 50) + (6 \times 100)}{12}$$

$$= 75 \%$$

När arbetstagaren har två veckors semester beräknas semesterlönen på följande sätt: (den genomsnittliga timinkomsten x 75 % x 10 x 7,75) + (0,5 x den genomsnittliga timinkomsten x 38,75).

Vid behov kan den genomsnittliga arbetstidsprocenten beräknas till exempel per löneperiod eller kalenderdag.

Kämäri

18.10.2016

Protokollsanteckning

Bestämmelsen i mom. 5 och 6 i denna paragraf tillämpas på semester som tjänats in under kvalifikationsåret 2013–2014 eller senare. Semesterlönen för semester som tjänats in tidigare betalas enligt huvudregeln i mom. 2–4 ovan.

mom. 6 Om den ordinarie arbetstiden och därmed också lönen för en arbetstagare i treskiftsarbete har ändrats under kvalifikationsåret eller efter kvalifikationsårets slut innan semestern eller en del av den börjar, beräknas semesterlönen och semesterersättningen för den semester som tjänats in under det gångna kvalifikationsåret genom att den oförhöjda medeltiminkomsten multipliceras med antalet semesterdagar och med den genomsnittliga arbetstidsprocenten under kvalifikationsåret samt med 7,2 i kontinuerligt treskiftsarbete och med 7,6 i avbrutet treskiftsarbete.

Till semesterlönen läggs en förhöjning som beräknas genom att den genomsnittliga timinkomsten enligt mom. 1 multipliceras med 0,5 och med den genomsnittliga ordinarie arbetstiden per dygn (vid full arbetstid 7,2 i kontinuerligt treskiftsarbete och 7,6 i avbrutet treskiftsarbete).

Protokollsanteckning

Under denna avtalsperiod bestäms höjningen av semesterlönen enligt underteckningsprotokollet och ett särskilt kollektivavtal (Tjänste- och arbetskollektivavtal om semesterpenningen för kvalifikationsåren 2016–2017, 2017–2018 och 2018–2019).
